

PROGRAMACIÓN PRÁCTICAS DE DIRECCIÓN VII
 CURSO 2022/2023
 CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA
 TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO D 171/2016)

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN										
PRÁCTICAS DE DIRECCIÓN										
ESPECIALIDADE:	Dirección					ITINERARIOS:				
CARÁCTER:	Obrigatoria					TIPO DE CLASE:		COLECTIVA		
DEPARTAMENTO:	Dirección					XEFE DE DPTO.:		Fernando López Briones		
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA:		José Javier Sanz Vila		
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:	1
ECTS/CUAD.							2		Observacións:	
DOCENTES:	NOME E APELIDOS					EMAIL/TEL/WEB		TITORÍA		
	José Javier Sanz Vila					jjsanz.csmcoruna@gmail.com		Venres de 10 a 11h		

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR: Posta en práctica dos coñecementos adquiridos nas disciplinas de dirección de coro e orquestra, a través da interpretación de composicións con linguaxes e estilos diferentes, así como en formacións de diversos tipos. Dinámicas e metodoloxías de ensaio. Liderado interpretativo na concepción dun proxecto, na organización de ensaios e concertos, e na preparación de programas de concerto. Consecución de habilidades que permitan a compenetración coa formación dirixida, así como a transmisión das propias concepcións interpretativas a outros/as músicos. Fomento da participación activa e da coherencia na práctica interpretativa. Práctica de repertorios procedentes de diversas tradicións interpretativas e estilísticas, e as súas implicacións.	
COÑECEMENTOS PREVIOS:	
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS DE CONTIDOS PROGRESIVOS, INTERESE DA DISCIPLINA PARA A CONSECUCIÓN DOS OBXECTIVOS DA TITULACIÓN: Aplicación práctica dos coñecementos adquiridos.	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1, T3, T7, T9, T10, T13
COMPETENCIAS XERAIS:	X3, X4, X7, X8, X10, X11, X12, X17, X18, X21, X23
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	ED1, ED3, ED7, ED9, ED10
Ver a lista e descrición de competencias no Decreto 171/2016 do 24 de novembro	

3. OBXECTIVOS	
DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Tomar consciencia do papel de director nas agrupacións instrumentais e corais	T1, T3, T7, T10, T13, X7, X8, ED9, ED10
2. Coñecer os diferentes tipos de agrupacións instrumentais	T9, T10, X17, ED7
3. Coñecer diferentes dinámicas de ensaio segundo as características das agrupacións	T1, T9, T10, X7, ED7
4. Analizar as problemáticas que poder xurdir en función das diferentes agrupacións	T3, T7, T9, T19, T13, X8, ED9
5. Executar o pulso, cambios agóxicos e dinámicas, carácter e articulación con seguridade e flexibilidade.	T13, X3, X4, X12, X17, X18, ED10
6. Balancear os planos sonoros, texturas e empaste tímbrico adecuándose ao estilo das obras	T13, X3, X4, X12, X17, X18, ED3, ED10
7. Realizar correctamente o fraseo, respiracións, golpes de arco, ataques, en función do estilo e as obras propostas.	T13, X3, X4, X12, X17, X18, ED10

8. Coñecer as posibilidades técnicas dos instrumentos	T3, T13, X4, ED3, ED7
9. Aprender a expresarse de forma clara e precisa a través do xesto favorecendo a comunicación entre o director e o grupo	T3, T7, T10, X3, X10, ED1, ED9, ED10
10. Coñecer e practicar a xestualidade básica de dirección e a súa correspondencia coa expresión musical.	T3, T7, T10, X3, X10, ED1, ED9, ED10
11. Saber organizar o traballo previo aos ensaios co grupo: elección do repertorio, estudo e análise das obras, previsión de posibles dificultades e proposta de solucións.	T1, T3, T7, X7, X8, X11, X17, X18, X21, X23, ED10

4. CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O Conxunto	1.1. Tipos de agrupacións corais e instrumentais. Agrupacións infantís e xuvenís. 1.2. Obxectivos e problemáticas específicas 1.3. Consideracións organolóxicas e clasificación vocal 1.4. Disposición espacial	Todas
2. Comunicación verbal e xestual	2.1. Planos directoriais. Estratexias comunicativas. Comunicación verbal e imitativa. Xestualidade mimética, analóxica e convencional. 2.2. Os espazos e dimensións referenciais. Linguaxe corporal e comunicación facial. Capacidade comunicativa das articulacións do brazo (posición e relación de movemento). A batuta. Coordinación e independencia dos brazos. 2.5. Figuras e subdivisións. <i>Dispari</i> e anticipacións. Xestos illados. 2.6. Traxectorias do xesto. Amplitude e perfil. Velocidade e aceleración do movemento. Proporcións. 2.7. Tipos de <i>levare</i> . Marcación de caldeiróns e cortes.	Todas
3. Ensaio e concerto	3.1. Preparación en xeral. 3.2. Preparación do material de orquestra 3.3. Técnicas de ensaio 3.4. Dirixir ópera 3.5. Dirixir obras corais con orquestra.	Todas
4. Interpretación en estilo	4.1. Aspectos de interpretación e estilo 4.2. Elección do tempo 4.3. Tradición	Todas
TOTAL SESIÓNS:		16

5. METODOLOXÍA E PLANIFICACIÓN DOCENTE			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral	1		1
Práctica xestual	12		12
Estudo individual		30	30
Selección ou preparación de materiais		13	13
Actividades de resposta ao xesto	3		3
Titorías individuais		1	1
TOTAL HORAS	16	44	60

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Avaliación continua durante as clases e ensaios	Avaliación continua durante das habilidades comunicativas, as ferramentas xestuais e o control auditivo durante as clases prácticas	Todas	30%
Probas individuais ou colectivas	Uso de recursos técnicos adaptados a diferentes supostos musicais.	Todas	30%
Revisión materiais	Preparación das partituras, realización de análises interpretativas e directoriais e elaboración de proxectos.	Todas	10%
Repentización	Dirección dun partitura a primeira vista. Proporcionarase ao alumno/a un fragmento que deberá dirixir facendo todas as indicacións xestuais necesarias.	Todas	15%
Asistencia presencial	Asistencia con regularidade ás clases e ensaios. Só se permiten 3 faltas ao longo do cuadrimestre.	Todas	15%
Observacións: Tódolos apartados deberán estar aprobados de forma independente para facer a media.			
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Avaliación continua durante as clases e ensaios	Avaliación continua durante das habilidades comunicativas, as ferramentas xestuais e o control auditivo durante as clases prácticas	Todas	30%
Probas individuais ou colectivas	Uso de recursos técnicos adaptados a diferentes supostos musicais. Ensaio dunha obra ou fragmento para coro ou grupo instrumental do listado de obras propostas para o presente curso.	Todas	30%
Revisión materiais	Preparación das partituras, realización de análises interpretativas e directoriais e elaboración de proxectos.	Todas	10%
Repentización	Dirección dun partitura a primeira vista. Proporcionarase ao alumno/a un fragmento que deberá dirixir facendo todas as indicacións xestuais necesarias.	Todas	15
Asistencia presencial	Asistencia con regularidade ás clases e ensaios. Só se permiten 3 faltas ao longo do cuadrimestre.	Todas	15%
Observacións: Tódolos apartados deberán estar aprobados de forma independente para facer a media. O computo das faltas abrangue desde o comezo do curso ata a convocatoria do exame de decembro.			
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA CON 4 FALTAS OU MÁIS)			
Proba individual con agrupación	Ensaio dunha peza para cuarteto vocal ou agrupación instrumental. O alumno aportará dito ensemble.	Todas	50%
Proba teórico-práctico	Análise interpretativa e directorial. Dirección dun partitura a primeira vista. Proporcionarase ao alumno/a un fragmento que deberá dirixir facendo todas as indicacións xestuais necesarias.	Todas	30%
Proba escrita	Comentario crítico de documentos escritos, sonoros ou audiovisuais,	Todas	20%
Observacións: Tódolos apartados deberán estar aprobados de forma independente para facer a media.			

6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

Proba individual con agrupación	Ensaio dunha peza para cuarteto vocal ou agrupación instrumental. O alumno aportará dito ensemble	Todas	50%
Proba teórico-práctico	Análise interpretativa e directorial. Dirección dun partitura a primeira vista. Proporcionarase ao alumno/a un fragmento que deberá dirixir facendo todas as indicacións xestuais necesarias.	Todas	30%
Proba escrita	Comentario crítico de documentos escritos, sonoros ou audiovisuais,	Todas	20%
Observacións: Tódolos apartados deberán estar aprobados de forma independente para facer a media.			

7. OBSERVACIÓNS

Os alumnos que superen o número de faltas establecido terán que presentarse a un exame o final do cuadrimestre onde a materia a avaliar será toda a que aparece na guía. O exame será como o de avaliación extraordinaria.

8. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS*

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
-	-

* No presente curso non hai alumnado da disciplina con necesidades educativas especiais